

Rapporter fra LLEs forskergrupper for 2008

Følgende forskergrupper har sendt inn rapport:

Visuell kultur	s 3
Kjønn og litteratur	s 5
Samfunn og språkendring (Forse)	s 7
Hermeneutikk, retorikk, resepsjon	s 10
Digital kultur	s 12
Mediterran kunst	s 16
LaMoRe	s 19
Tekst, diskurs og fagkommunikasjon	s 21
Gresk og latin	s 22
Tekst, handling og Rom – THR	s 24
Empirical and Experimental Linguistics	s 28
Arkitekturhistorie og bygningsvern	s 29

Følgende forskergrupper har ikke levert rapport innen fristen:

- Lov og litteratur
- Litteraturvitenskapelige grunnlagsproblemer

Forskergruppen i grammatisk endring vedtok 15. januar 2009 å oppløse seg selv. Gruppen vil senere utarbeide sluttrapport.

Forskere fra LLE er med i disse gruppene, som administreres fra Institutt for fremmedspråk:

- Europas grenser
- Strategier for språkkompetanse

Det foreligger ikke årsrapporter fra disse gruppene.

RAPPORT FOR FORSKERGRUPPEN VISUELL KULTUR, 2008

1. Beskrivelse av gruppens profil:

Det visuelle feltet er like gammelt som kulturen selv. Den dramatiske veksten i samfunnets totale billedsirkulasjon etter oppfinnelsen av litografiet og fotografiet ved inngangen av 1800-tallet, førte imidlertid til dyptgripende endringer i produksjonen og bruken av bilder. Disse endringene strekker seg helt fram til vår egen tids hyperrask utvikling og intensivering av visuell teknologi.

Erkjennelsen av at samfunnsliv og økonomi i økende grad blir organisert med og gjennom bilder, har ledet til en ny form for visualitetsforskning – under begrepet ”Visual Culture studies”. Denne visuelle vendingen har på den ene side styrket eldre etablerte disipliner som for eksempel litteraturvitenskap og kunsthistorie, men også bidratt til å utvide nedslagsfeltet for billedstudier til også å omfatte disipliner som medievitenskap og sosialantropologi.

Termen ”visuell kultur” ble første gang lansert i kunsthistorien, i Michael Baxandalls ”Painting and Experience in Fifteenth Century Italy” fra 1972. I dette verket er han opptatt av kulturens rolle som determinant for den visuelle erfaringen. Tilsvarende har forskningen på det tverrvitenskapelige visuelle kulturfeltet (Mitchell, Tagg, Eco) insistert på å undersøke bildets diskursive og institusjonelle forankringer i kulturen.

Forskergruppen visuell kultur plasserer seg i skjæringsfeltet mellom Baxandalls kulturhermeneutiske kunsthistorie og de nye visuell kultur studiene som har utviklet seg som følge nyorienteringene innenfor de humanistiske disiplinene fra 1960-tallet. Det kunstinstitusjonelle bildet er ikke lenger en hovedinteresse, men representerer en blant mange visuelle praksiser. Gruppens forskningsinnsats er slik rettet mot mangfoldet av og samspillet mellom ulike bildepraksiser. De individuelle prosjektene som spenner vidt, omfatter både fortidens og nåtidens bilder.

I tråd med den amerikanske kunsthistorikeren James Elkins visjoner for feltet (Elkins 2003) tar vi til orde for visuelle studier som er ”tette i teori og strategi, mer refleksive omkring sin egen historie, mer lydhøre for eksisterende visuelle teorier, mer oppmerksomme både på beslektede og fjerne disipliner, mer sensitive for det spesifikt visuelle og mindre rutinepregete i valg av tema og objekter”.

2. Gruppens aktiviteter 2008

Forskergruppen består av en kjerne av 6 fast ansatte. I tillegg har vi invitert med 6 stipendiater og noen mastergradsstudenter. Aktiviteten ble i 2008 innledet med en liten serie av gjesteforelesninger ved professor James Elkins, Department of Art History, Theory, and Criticism, School of the Art Institute of Chicago. Elkins er en av verdens fremste kapasiteter på kunst -og billedhistoriografiske problemer. Gruppen har gjennom 2008 fungert som en work-in-progress workshop. Det vil si at vi har hatt fortløpende seminarvirksomhet omkring hver fjortende dag der medlemmene har lagt fram tekster og presentert prosjekter (se vedlagte seminarprogram). I tillegg ble det avholdt et intensivseminar i desember – der også framtidige planer ble diskutert (Se vedlegg).

3. Publikasjoner med forbindelse til forskergruppens aktiviteter

Bakke, Jørgen, *Forty rivers : landscape and memory in the district of ancient Tegea*, Doktoravhandling, Institutt for lingvistiske, litterære og estetiske studier, Universitetet i Bergen, 2008.

Kristiansen, Ståle Johannes og Rise, Svein (red), *Moderne teologi. Tradisjon og nytenkning hos det 20. århundrets teologer*. Høyskoleforlaget 2008

Kristiansen, Ståle Johannes og Rise, Svein:

”Teologisk nytenkning i et økumenisk perspektiv”. I: *Moderne teologi. Tradisjon og nytenkning hos det 20. århundrets teologer*.. Høyskoleforlaget 2008, s. 21-28

Kristiansen, Ståle Johannes , "Hans Urs von Balthasar". I: *Moderne teologi. Tradisjon og nytenkning hos det 20. århundrets teologer.*. Høyskoleforlaget 2008, s. 273-289

Kristiansen, Ståle Johannes , "Athen og Jerusalem i kontrapunkt om kirkefedrenes møte med den klassiske tenkning". *Norsk Teologisk Tidsskrift* 2008 ;Volum 109.(2) s. 140-158

Larsen, Peter og Lien, Sigrid: *Kunsten å lese bilder*, Spartacus 2008

Larsen, Peter og Lien, Sigrid: "Derfor skriver jeg bok: Kunsten å lese bilder", *Bedre skole*, nr. 4, 2008.

Lien, Sigrid: "Historisk maleri", *Levende historie*, nr.6, 2008.

Meyer, Siri, *Det innovative mennesket*, Fagbokforlaget, 2008.

Meyer, Siri, "Innovasjonen erobrer samfunnet". Essay i *Ny Tid*, 55. årgang, nr. 25.-31., januar 2008.

Seland, Eli Heldaas, "Vår frue av Lourdes i 150 år", i *Årbok for Bergen Museum 2007-2008*, s.100-107. Bergen 2008.

4. Planlagte aktiviteter i 2009

a) Seminar (se vedlagt program):

Gruppens fellesprosjekt for vår og høstsemesteret 2009, er arbeidet med den planlagte antologien "Fra kunsthistorie til visuell kultur". Denne tekstsamlingen som forholder seg aktivt til de nyere internasjonale tendenser innenfor kunsthistorien og visuell kultur feltet, er ment som en markering av at professor Gunnar Danbolt i 2010 fyller 70 år. Den vil inneholde en større innledende artikkel fra Danbolt der han skisserer hovedtrekkene i den faglige utvikling som har funnet sted i det kunstneriske miljøet i Bergen gjennom de siste tretti årene – og diskuterer bakgrunnen for denne. I tillegg vil hver enkelt bidragsyter gjennom å aktivere materiale fra egne prosjekter, forholde seg aktivt til sentrale problemstillinger og begreper i nyere forskningslitteratur. Diskusjonene vil ha klar referanse til James Elkins bok "Visual Studies – A Skeptical Introduction"(2003) – som også vil bli nærlest i gruppens faste seminar gjennom vårsemesteret.

b)Gjesteforelesninger:

Fredag 4.september (i samarbeid med Nordforsk nettverket "Visions of the Past"):

Elisabeth Edwards, University of the Arts, London, UK

Steve Edwards: Department of Art History, The Open University, UK

c) Kontakt med relaterte prosjektgrupper:

Lien vil delta med innlegg i forskerprosjektet Nomadikons seminar "Pluralizing Visual Culture" i februar: se: <http://www.nomadikon.net/>

d) Søknader:

En undergruppe av forskergruppen bestående av Sigrid Lien, Mathias Danbolt og Christine Hansen arbeider med å forberede en søknad til NFR's Kulverprogram under tittelen: "Arkivets estetikk: Bildearkivet i kunsthistorisk forskning og kunstnerisk praksis".

Lien er også invitert til å delta i en søknad om EU-midler i regi av Center for Advanced Photography Studies, University of Durham, UK.

RAPPORT

Forskergruppe "Kjønn og litteratur"

Det har vært litt usikkert hvem som er tilknyttet til denne forskergruppen. Faste medlemmer dette året har vært Lars Rune Waage, Christine Hamm og Pål Bjørby, alle ansatt innenfor nordisk litteraturvitenskap.

Vi har samarbeidet med Ellen Mortensen, Skok, bl.a. om et jubileumsseminar i anledning Simone de Beauvoirs 100-årsdag, der vi inviterte Toril Moi og Robyn Schott. Christine Hamm og Pål Bjørby har ellers begge bidratt til introduksjonsboka *Kjønnsteori*, red. Ellen Mortensen, *et al.* Vi har også samlet oss om undervisningen; Christine Hamm hadde et kurs for nordisk og kvik-studenter med tittelen "Den litterære kroppen", der Lars Rune Waage og Pål Bjørby var gjesteforelesere. Kari Jegerstedt (Skok) har vært i utlandet store deler av perioden, men skal muligens bli knyttet til gruppen i 2009..

Forskergruppens aktiviteter har i 2008 vært først og fremst tilknyttet utgivelsen av festskrift for et av medlemmene i forskergruppen, nemlig Pål Bjørby. Festskriftet ble publisert som en vitenskapelig utgivelse (med referee-ordning) innenfor serien for kjønnsstudier ved Tapir akademisk forlag, Trondheim. Tittelen er *Tekster på tvers. Queer-inspirerte lesninger*. Jørgen Sejersted bidro til denne utgivelsen som et eksternt medlem. Finansiering av utgivelsen var ikke knyttet til forskergruppen.

I tilknytning til overrekkelsen av festskriftet har vi organisert et nasjonalt fagseminar 28. november, der vi inviterte tre foredragsholdere for å snakke om nyere kjønnsforskning (Anka Ryall, UiTø, Unni Langås, UiA, og Ellen Mortensen, UiB). Flere av forskergruppens medlemmer holdt innlegg ved denne anledningen, bla. om artikler som de skrev til festskriftet (se publikasjonsliste nedenfor).

Utover boka *Tekster på tvers* (red. Christine Hamm, Jørgen Magnus Sejersted og Lars Rune Waage) har forskergruppens medlemmer publisert flere artikler i internasjonale og nasjonale tidsskrifter innenfor forskningsfeltet.

Christine Hamm:

2008: Plutselig psykotisk? Moderne moderskap hos Trude Marstein. *Tidsskrift for Kjønnforskning* 1/2008. 16 s.

2008: Kameliadamens metamorfoser. Filosofiske og feministiske aspekter ved romanen, dramaet og operaen. *Agora 1-2*, 2008. 24 s.

2008: "...for keisaren eg atter gol og svor": Kjønnets ubehag hos Olav H. Hauge. C. Hamm, J. M. Sejersted, L. R. Waage (red.): *Tekster på tvers. Queer-inspirerte lesninger*. Tapir, Trondheim. (15 s.)

2008. Kiellands kyskhed. Kropp og naturalisme i utvalgte brev og romaner. Magne Drangeid (red.): *Kielland i Europa*. Fagbokforlaget, Bergen. 19 s.

2008. Das tote Kind: Weiblichkeit, Sexualität und Mütterlichkeit in Elfriede Jelineks *Lust*. Pia Janke (red.): *Jelinek und die Tradition – Jelinek und das Umfeld*, Praesens Verlag, Wien. 2008. Susan Bordo. Ellen Mortensen, *et al.*: *Kjønnsteori*. Gyldendal, Oslo. 6 s.

Lars Rune Waage:

2008. Et gald og skjevt menneske. To litterære skildringer av homoseksualitet på tidlig norsk 1900-tall. *Tidsskrift for kjønnforskning*, nr. 3, 2008 (18 s.)

2008: Sigurd Mathiesens "Det urolige hus" - om kjønn og transformasjon. C. Hamm, J. M. Sejersted, L. R. Waage (red.): *Tekster på tvers. Queer-inspirerte lesninger*. Tapir, Trondheim. (19 s.)

Pål Bjørby:

2008. Kvinnesyn i Bibliothek for det smukke Kiøn (1784-1790), i E. Tjønneland (red.): *Opplysningens tidsskrifter – norske og danske periodiske publikasjoner på 1700-tallet*. Bergen: Fagbokforlaget.

2008: *Queering Norway*, spesialutgave av *Journal of Homosexuality*, nr. 1/2, sammen med Anka Ryall (red.), Routledge.

2008: Eve Kosofsky Sedwick. Ellen Mortensen, *et al.*: *Kjønnsteori*. Gyldendal, Oslo.

2008. Holberg og kvinnen. Den digitale boken på Holbergmuseet (elektronisk versjon).

Planlagte aktiviteter:

Christine Hamm, Lars Rune Waage og Pål Bjørby skal dra til Sass-konferansen som avholdes 29. april til 3. mai i Madison, USA. Deres søknad om å få gå sammen om et panel med tittelen “Contemporary Norwegian Literature and the Gothic Body” har blitt akseptert av konferanselederne. Vi skal søke om støtte til denne reisen, som vil styrke det faglige samholdet i forskergruppen. I forkant av reisen vil vi muligens ha et formidlingsarrangement for studenter ved LLE.

Vi har ikke tenkt å søke eksterne midler i 2009.

For forskergruppen
Christine Hamm
16. januar 2009

Forskergruppe i samfunn og språkendring (Forse): Årsrapport for 2008

Det overordnede temaet for FORSE er nordisk språkhistorie, med hovedvekt på norsk. Forskergruppa springer ut av en søknad om finansiering av et senter for fremragende forskning til Norges forskningsråd i 2005/2006. Søknaden nådde finaleomgangen, men kom ikke med blant de utvalgte til slutt. FORSE har med utgangspunkt i dette en grunnfinansiering fra Universitet i Bergen på 2 mill. kr per år i perioden 2007-2009.

Per 31.12.2008 bestod forskergruppa av følgende personer:

- Professor Gjert Kristoffersen (leder)
- Professor Helge Sandøy (nestleder)
- Professor Gunnstein Akselberg
- Stipendiat Edit Bugge
- Professor Odd Einar Haugen
- Stipendiat Ann-Kristin Molde
- Professor II Kjartan Ottosson

Professor Andrew Linn fra University of Sheffield var tilknyttet gruppa som gjesteforsker i vårsemesteret. I tillegg var to mastergradsstudenter knyttet til gruppa.

Aktiviteter i 2008

Prosjekter

I dette avsnittet tas bare med ekstern finansierte prosjekter. En oversikt over individuelle prosjekter, som dels finansieres over grunnbevilgningen til Forse, finnes på <http://www.uib.no/hff/1le/Fellesmappe/Forse/innhold/prosjekter.htm>.

Forse har fra 1.1.2008 hatt et NFR-finansiert prosjekt kalt *Dialektendringsprosesser*, der målet er å undersøke forholdet mellom samfunnsendringer og språkendringer. Prosjektet omfatter fem undersøkingssteder: Stavanger og Sirevåg i Rogaland, Bergen og Øygarden i Hordaland og Midøya i Møre og Romsdal. Her finnes det eldre granskinger, og vi skal gjennomføre parallelle nye granskinger, slik at gammelt og nytt materiale kan sammenlignes. Prosjektleder er Helge Sandøy. Bente Selback har vært ansatt i deltidsstilling på prosjektet i siste halvår 2008. Det er tilsatt en postdok-stipendiat, som vil tiltre i 2009. Det ble arrangert en startkonferanse i Bergen 11. og 12. september. Flere opplysninger om prosjektet finnes på <http://www.uib.no/hff/1le/Fellesmappe/Forse/innhold/Dialektendringsprosesser.htm>.

Seminar

Gruppa har organisert et to timers seminar, normalt hver 14. dag, både i vårsemesteret og høstsemesteret. I løpet av året har det vært avholdt 14 seminarer, der 6 var ved innledere fra andre institusjoner. Av disse var 3 fra andre nordiske land.

Forskerutdanningsnettverk

Gruppa er medlem av det Nordforsk-finansierte nettverket Nordic Language Variation Network (<http://nlvn.uit.no/>), der hovedvekten er på forskerutdanning. Forse v/ Gjert Kristoffersen organiserte et forskerutdanningskurs på Fretheim hotell i Flåm fra 12. til 16. juni. Flere opplysninger finnes på http://nlvn.uit.no/index.php?side=2008_Bergen.

Initiativ til en ny norsk språkhistorie

Forse har tatt initiativ til å bygge et nasjonalt prosjekt som skal organisere og finansiere skriving av en ny, omfattende norsk språkhistorie. Som et første skritt inviterte Forse til en nasjonal konferanse, med gjester fra Sverige og Danmark, i Bergen 2. og 3. juni. Der ble det nedsatt en styringsgruppe ledet av Helge Sandøy, som har arbeidet videre. Det tas sikte på en søknad til NFR i juni 2009.

Publikasjoner

I tillegg til publikasjonene nedenfor har medlemmene i gruppa deltatt på med innlegg på flere nasjonale og internasjonale konferanser. Innførsler om disse finner en ved å søke på hvert enkelt medlem i Forse i [Frida](#).

- Akselberg, Gunnstein. 2008. Kor pent snakkar du? Ei gransking av sjølvrapporterte språkdata til avisa Bergens Tidende si heimeside, bt.no. *Målbryting* 9. 149-166.
- . 2008. Sosiolingvistisk metode (saman med B. Mæhlum). Talemålsvariasjon i Noreg. Talemålsvariasjon, register og medvit. I *Språkmøte. Innføring i sosiolingvistikk*, redigert av B. Mæhlum, G. Akselberg, U. Røyneland og H. Sandøy. Oslo: Cappelen Akademiske Forlag.
- . 2008. *Ord og uttrykk frå Hordaland*. Oslo: Det Norske Samlaget.
- Haugen, Odd Einar. 2008. [Melding av] Knut Johannessen: Den glemte skriften. Gotisk håndskrift i Norge. *Maal og Minne* (1):98-101.
- . 2008. *The Menota handbook. Guidelines for the encoding of Medieval Nordic primary sources. - Version 2.0 (16 May 2008)*. Bergen: Universitetet i Bergen.
- . 2008. *Norrøn grammatikk i hovuddrag*. Bergen: Universitetet i Bergen.
- Kristoffersen, Gjert. 2008. Level Stress in North Germanic. *Journal of Germanic Linguistics* 20 (2):87-157.
- . 2008. Terminologi i den nye norske språkpolitikken. I *Kunnskap og fagkommunikasjon*, redigert av J. Hoel. Oslo: Språkrådet.
- . og Hanne Gram Simonsen. 2008. Osjlo! En undersøkelse av uttalen av sl-sekvenser i NoTa-korpuset. I *Språk i Oslo. Ny forskning omkring talespråket*, redigert av J. B. Johannessen og K. Hagen. Oslo: Novus.
- Ottosson, Kjartan. 2008. The diffusion of systemic changes through the inflectional system: Evidence from person-number inflection in the Nordic languages and German. I *Grammatical Change and Linguistic Theory: The Rosendal papers*, redigert av T. Eythorsson. Amsterdam: John Benjamins.
- . 2008. The Old Nordic Middle Voice in the pre-literary period: Questions of grammaticalisation and cliticization. I *Interdependence of Diachronic and Synchronic Analyses*, redigert av F. Josephson og I. Söhrman. Amsterdam: John Benjamins.
- Sandøy, Helge. 2008. Norske syntaktiske "avvik" i norsk. I *Banebryter og brobygger i andrespråksfeltet. En samling artikler i anledning Jon Erik Hagens 60-årsdag*, redigert av C. Carlsen, E. Moe, R. O. Andersen og K. Tenfjord. Oslo: Novus.
- . 2008. Skriftvariasjon. Språkending. Kontakt og spreining. I *Språkmøte. Innføring i sosiolingvistikk*, redigert av B. Mæhlum, G. Akselberg, U. Røyneland og H. Sandøy. Oslo: Cappelen Akademiske Forlag.

Planlagte aktiviteter i 2009

Fra 1.1.2009 er gruppa styrket med postdok-stipendiat Agnete Nesse.

I 2009 vil Forseseminaret fortsette på 14-daglig basis, med innledere invitert fra andre institusjoner og innledere fra UiB. Et oppdatert program for inneværende semester er til enhver tid tilgjengelig på forskergruppas [hjemmesider](#).

Som nevnt ovenfor deltar Forse i et nasjonalt initiativ for å få skrevet en ny norsk språkhistorie. Om alt går etter planen, vil det bli lagt inn en søknad om støtte fra NFR til junifristen. Forse var dessuten deltaker i en prosjektsøknad til NFRs FriHum-program i 2008. Prosjektet hadde tittelen *Language Change in Middle Norwegian 1370-1580*. Søknaden nådde ikke opp i 2008, men vi regner med at ny og forbedret søknad vil bli levert i 2009. Koordinator for søknaden er Kjartan Ottosson, mens Odd Einar Haugen er den andre deltakeren fra Forse.

NFR-prosjektet Dialektendringsprosesser kommer for alvor i gang i 2009, etter at postdok-stipendiaten ved prosjektet tiltrer i løpet av første halvår. Vi forsøker også å knytte mastergradsstudenter til prosjektet ved å utlyse to to-måneders stipend til studenter som kan tenke seg å skrive oppgave innenfor prosjektet.

Ellers planlegger vi å engasjere oss i arbeidet for å bygge nasjonale, digitale forskningsressurser knyttet til språkforskning. NFR har varslet utlysning av midler i løpet av januar 2009, og det er allerede etablert kontakt med Aksis, Tekstlaboratoriet og den nasjonale CLARIN-koordinatoren Koenraad de Smedt med henblikk på å utarbeide søknader.

Samarbeidet innenfor Nordic Language Variation Network vil fortsette i 2009.

Forskningsgruppen Hermeneutikk, retorikk, resepsjon

Leder: Professor Eivind Tjønneland

Medlemmer pr. 1/1 2009

Førsteamanuensis Pål Bjørby
Professor Per Buvik
Universitetsstipendiat Ellen Gjervan
Universitetsstipendiat Anders M. Gullestad
Professor Erik Bjerck Hagen
Førsteamanuensis Keld Hyldig
Universitetsstipendiat Eirik Lodén
Førstelektor Frode Helmich Pedersen
Førsteamanuensis Jørgen Magnus Sejersted
Post.doc.-stipendiat Anders K. Strand
Universitetsstipendiat Grethe Fatima Syéd
Professor Eivind Tjønneland
Førsteamanuensis Eirik Vassenden

Faglige forutsetninger for forskningsgruppen

Gruppen samler litteratur- og teaterforskere med et generelt post-teoretisk syn på humanvitenskapen, hvilket vil si at medlemmene

- er kritiske til alle moteretninger innen humanvitenskapen.
- har liten tro på metodiske og teoretiske *fremskritt* i forskningen.
- har stor toleranse for metodisk og teoretisk mangfold.
- er opptatt av at studier av forfatterperson, historisk kontekst og leserresponser kan være sentrale elementer i all estetisk erfaring.
- har stor tro på at resepsjonsstudier ikke bare lærer oss om forskningsobjektene samtidig og all lesnings historiske forutsetninger, men også om hva som er eller kan være sant for lesere og forskere her og nå.

Aktiviteter 2008

I 2008 har gruppen for det første vært et generelt diskusjonsforum omkring litteraturvitenskapelige grunnproblemer, ikke minst knyttet til forståelsen av verks resepsjonshistorie. For det andre har det vært arbeidet med bokprosjektet "Omkring Henrik Ibsens *Brand*".

I alt har følgende innledninger vært holdt:

Våren 2008

Eivind Tjønneland: "Momenter i den tidlige Ibsen-resepsjonen"

Frode Helmich Pedersen: "Hermann Broch-resepsjonen"

Erik Bjerck Hagen: "Ibsens *Brand*"

Per Buvik: "Fransk *Brand*-resepsjon"

Mathilde Skoie: "Charles Martindales resepsjonsestetikk"

Høsten 2008

-- Anders Strand "Das Beispiel des Klassischen" i Hans-Georg Gadamer's
Wahrheit und Methode

-- Erik Bjerck Hagen: "Hamsun og politikken"

- Frode Helmich Pedersen: "Hans E. Kincks essayistikk"
- Per Buvik: "Zolas sene romaner"

På konferansen "Hva lærer vi av litteraturen? Eksemplet *Brand*" (Solstrand 3- 4 – desember) ble det lagt frem utkast til ti kapitler om *Brand*. Ni av forskningsgruppens medlemmer var med samt professor Anne Marie Rekdal, Høgskolen i Volda.

Planer 2009

- Å få utgitt en bok med ti-tolv kapitler om *Brand* i løpet av høsten 2009.
- Fortsette diskusjonsforumet.
- Planlegge en større prosjektsøknad om hvordan kanonisk litteratur bør leses *etter* modernismen og postmodernismen.

Årsrapport 2008 for forskergruppen i digital kultur

Sammendrag 2008 har båret preg av stor aktivitet i forskergruppen. Et felles bokprosjekt ble publisert i april 2008, *Digital Culture, Play and Identity: A World of Warcraft Reader* (red. Hilde G. Corneliussen og Jill Walker Rettberg, MIT Press), hvilket innebar mye medieomtale og oppringinger fra journalister. I september organiserte forskergruppen (ved Scott Rettberg) den suksessrike konferansen Electronic Literature in Europe med 46 deltagere fra hele Europa. Dette ble fulgt opp av arbeid med to EU-søknader i samarbeid med samarbeidspartnere i Sverige, Finland, Frankrike og Spania. Et av gruppens medlemmer (Rolf Beev) var i forskningstermin h08 og har arbeidet med nettverk i Bolivia. Et annet medlem (Jill Walker Rettberg) hadde forskningstermin h07 og første del av v08 og hennes monografi *Blogging* kom ut på Polity Press i mai 2008. Et av medlemmene, Myriam Coco, fullførte skrivingen av sin doktoravhandling, som bl.a. omhandler pedagogikk i digitale læringsrom som Lingo. Forskergruppen går inn i 2009 med to EU-søknader i arbeid og planlegger å utvide eksisterende samarbeid til offisielle forskningsnettverk. Forskergruppen i Digital kultur har primært medlemmer fra faggruppen for Humanistisk informatikk/Digital kultur, men har også hatt besøk av interesserte fra andre fagområder, og masterstudenter har vært invitert til en del av aktivitetene.

1. Aktiviteter i forskergruppens regi

Interne work-in-progress seminarer Forskergruppen har hatt jevnlige møter gjennom hele året med fokus på følgende:

- presentasjon og diskusjon av forskning og prosjekter som gruppens medlemmer jobber med,
- diskusjoner av grunnleggende spørsmål og problemstillinger som berører fagområdet,
- masterstudenter har presentert sine prosjekter

Konferanse: Electronic Literature in Europe Forskergruppen i digital kultur organiserte konferansen Electronic Literature in Europe 11-13. september 2008, med Scott Rettberg som initiativtaker og konferanseleder. Konferansen hadde 46 deltagere fra Norge, Østerrike, Tyskland, Polen, Spania, Catalonia, Irland, Danmark, Litauen, Nedeland, USA, Skottland, Frankrike, England, Sverige, Sveits, Kroatia og Slovakia og var en stor suksess, med vitenskapelige presentasjoner på dagtid og opplesninger og performance på Landmark og Kunstindustrimuséet om kveldene. Siste dag av konferansen var viet planlegging av søknader til fremtidig prosjekter. Konferansen ble støttet av Smådriftsmidler (50,000 kr), posisjoneringmidler (50,000 kr fra NFR, deler brukt til konferansen og deler brukt til reiser og møter i forbindelse med ELM-prosjektet), og €3000 fra EU til å initiere en Joint Research Grant søknad til HERA. I tillegg støttet Landmark og Kunstindustrimuséet konferansen ved å yte gratis teknisk bistand og den litauske ambassaden støttet et av performanceene. Alle papers fra konferansen, som alle ble peer-reviewed, er tilgjengelige på <http://elitineurope.net/node/5>. Et utvalg skal også publiseres i en spesialutgave av tidsskriftet *Drunken Boat*.

Gjesteforeleser Donna Leishman, fra Media Arts & Imaging at Duncan of Jordanstone College of Art in Dundee, Scotland. 05.11.08. Gruppen har fungert som et godt og konstruktivt forum for faglig diskusjon mellom ansatte, samt fungert som møtested mellom ansatte og masterstudenter.

2. Publikasjoner med forbindelseslinjer til forskergruppens aktiviteter

Bøker Hilde Corneliussen og Jill Walker Rettberg (red.) *Digital Culture, Play, and Identity: A World of Warcraft Reader*. MIT Press: 2008. Antologien er redigert av forskergruppemedlemmer Hilde Corneliussen og Jill Walker Rettberg og inkluderer artikler av begge samt av forskergruppemedlem Scott Rettberg og andre eksterne bidragsytere. Boken er resultatet av et seminar arrangert av fagmiljøet høsten 2006 (med støtte fra HF-

fakultetet) og skrive- og redigeringsarbeidet skjedde i 2007. Jill Walker Rettberg. *Blogging*. Polity Press: 2008. Boken er skrevet individuelt, emner er diskutert i forskergruppen.

Avhandlinger Myriam Coco leverte i 2008 sin doktorgradsavhandling *Jeux de ôles et dévoilement des représentations: Une étude didactique dans une perspective innovatrice des pratiques dans l'enseignement du français langue étrangère*, som bl.a. omhandler språkdidaktikk i virtuelle rom som Lingo. Avhandlingen er ikke veiledet i forskergruppen, men Coco har samarbeidet med andre i forskergruppen, særlig med Daniel Jung, og som medlem i gruppen har hun fått diskutere arbeidet sitt underveis.

Artikler Forskergruppens medlemmer har deltatt i flere publikasjoner enn det som er nevnt her, men det er disse som har sterkest tilknytning til diskusjoner og arbeid i forskergruppen. Hilde Corneliussen. World of Warcraft as a Playground for Feminism. *Digital Culture, Play, and Identity: A World of Warcraft Reader*. MIT Press 2008 s. 63-86. Hilde Corneliussen og Jill Walker Rettberg. Introduction: "Orc Professor LFG," or Researching in Azeroth. *Digital Culture, Play, and Identity: A World of Warcraft Reader*. MIT Press 2008 s. 1-16 UiB Rettberg, Jill Walker. Quests in World of Warcraft: Deferral and Repetition. *Digital Culture, Play, and Identity: A World of Warcraft Reader*. MIT Press 2008 s. 167-184 Scott Rettberg. Corporate Ideology in World of Warcraft. *Digital Culture, Play, and Identity: A World of Warcraft Reader*. MIT Press 2008. s. 19-38 Scott Rettberg. Games/Gaming/Simulation in a New Media (Literature) Classroom. *Beyond Fun: Serious Games and Media*. ETC Press, Carnegie Mellon. 2008. 110-117. Scott Rettberg. Weblogs: Learning in Public. *Beyond Fun: Serious Games and Media*. ETC Press, Carnegie Mellon. 2008. 118-128. Apollon, Daniel, 'As we may be doing philosophy': The paradigm of 'informationalism' - a new régime for philosophy?, Band 6 Alois Pichler, Herbert Hrachovec (Eds.) *Wittgenstein and the Philosophy of Information, Proceedings of the 30th International Ludwig Wittgenstein-Symposium in Kirchberg, Alois Pichler and Herbert Hrachovec (eds.): Wittgenstein and the Philosophy of Information (2008)* Publications of the Austrian Ludwig Wittgenstein Society. Hrsg. von / Edited by Austrian Ludwig-Wittgenstein Society., Ontos Verlag - July 2008 Zöllner-Weber, A. & Apollon, A., The challenge of modelling information and data in the humanities. In: Hug, Theo (ed.), *Media, Knowledge & Education. Proceedings of the International Conference on Explorations of new Spaces, Relations and Dynamics in Digital Media Ecologies*. Innsbruck: Innsbruck University Press, 2008

Konferansedeltagelse Medlemmer i forskergruppen har i 2008 presentert sin forskning på konferansene

☐ Culture and computer Games (Umeå 26-28/3), ENS/Université de Yaoundé I, Kamerun (10.-14. november 2008),

☐ Electronic Literature Organization: Visionary Landscapes (Vancouver, USA, mai 2008),

☐ *International Conference on Explorations of new Spaces, Relations and Dynamics in Digital Media Ecologies* 2008,

☐ MLA (San Francisco 27-30/12/2008),

☐ History – Gender – Computing Conference (Minneapolis, USA, mai 2008),

☐ Gjesteforedrag ved Art Institute of Chicago, University of Illinois at Chicago, Columbia College.

☐ Gjesteforelesning ved NHH (oktober 2008, om økonomi på online arenaer).

☐ Medarrangør til konferansen *Convergence of the Real and the Virtual: The First Scientific Conference in World of Warcraft*, (mai 2008).

☐ "Gender Awareness and Social Success in an Online Role Playing Game: a Comparative Crosscultural Study" (Tromsø februar 2008).

☐ Arbeidsseminar i Kamerun: "Chances virtuelles, Chances interculturelles. Le réseau distribué comme métaphore de la didactique" (mai 2008).

Formidling Tre av gruppens medlemmer har forskningsblogger:

☐ Hilde Corneliussen: *Gender and Computing*. <http://www.genderandcomputing.no/>

☐ Scott Rettberg: *Grandtextauto* (gruppeblogg med fem andre forskere fra Dartmouth College, MIT, og University of California Santa Cruz) <http://grandtextauto.org/>

☐ Jill Walker Rettberg: *jill/txt* <http://jilltxt.net>

Populærvitenskapelige foredrag:

☐ Scott Rettberg: 'Born Digital: Literature for the Networked Computer'. Word Festivalen i Oslo (International literary festival in Oslo, Norway. Big tent in Spikersuppa / Roald Amundsensgate, 18-20 september 2008)

☐ Jill Walker Rettberg: Selvpresentasjon på Hordaland kunstsenter. Foredragsserie, Hordaland kunstsenter; (19.02.2008)

☐ Jill Walker Rettberg: Sosiale nettverk på nett: OBS! Sjefen kan se at du gikk toppløs på stranden i sommer. First Tuesday: Sosiale Nettverk: Tant og fjas? Eller næringslivets viktigste arena?; (05.02.2008)

Prosjekter i forskergruppen har fått medieomtale i Computerworld Norge (17.12.08), Aftenposten (16.12.08), Bergens Tidende (12.08.08, 13.10.08, 13.11.08), Adresseavisen (31.10.08), Universitas (24.09.08), Klassekampen (29.07.2008), Stavanger Aftenblad (07.07.08), Forskning.no (22.05.08, 18.09.08), Dagens Næringsliv (14.07.08), NRK Hordaland (09.07.08), Sveip (NRK) (26.08.08, 03.09.08), På Høyden (02.04.08), Journalisten.no (07.07.08), Barnevakten.no (08.01.08), BTV (04.04.08), i tillegg til bok-reviews i en rekke internasjonale tidsskrift, aviser og websider.

3. Planlagte aktiviteter i 2009, herunder planer om å søke forskningsmidler, for eksempel NFR og EU.

Forskergruppen er med i et konsortium med Paris 8, Universitetet i Compeigne (Frankrike), Blekinge Tekniska Institut (Sverige), Universitetet i Jyväskylä (Finland), Edinburgh College of Art, University College Falmouth/Darlington (UK) og Open University of Catalonia (Spain). Konsortiet hadde et møte i Bergen 13. september og et møte i Compeigne i Frankrike 4-5. desember. Konsortiet arbeider med søknad til to forskjellige EU-prosjekter. Scott Rettberg er prosjektleder for begge, og dersom midler innvilges vil forskergruppen ha en sentral rolle i prosjektene.

1. ELM: Electronic Literature and the Creation of a Multimodal Field of European Cultural forskergruppen. Søknad sendes til EU 13. januar.

2. HERA – en variant av samme prosjekt med litt andre deltagere sendes til HERA. Her er søknadsprosessen langsommere, så det skal være en prekvalifiseringsrunde i løpet av våren 2009 og endelige søknader skal inn på slutten av 2009.

Faggruppen etablerte et Nordplus nettverk for samarbeid om undervisning med Institutt for Digital kultur i Finland (Universitetet i Jyväskylä) og Sverige (Blekinge Tekniska Högskola og Lunds universitet). I 2009 diskuterer vi med våre kollegaer å utvide dette til også å bli et nordisk forskningsnettverk. Mer lokalt planlegger forskergruppen for digital kultur å fortsette å støtte medlemmene i sin forskning ved å fortsette å holde work-in-progress seminarer og invitere gjesteforskere. Fordi miljøet for forskningen innen digital kultur lokalt i Bergen er relativt lite er det viktig å kunne sende medlemmer i gruppen ut og å kunne hente nøkkelpersoner inn for å styrke internasjonale bånd, og vi håper å kunne fortsette med dette. Hilde G. Corneliussen (fungerende leder mars-desember 2008) Jill Walker Rettberg (leder) (13.01.2008)

Rapport for 2008

MEDLEMMER:

prof. Bente Kiilerich, LLE (leder)
førsteaman. Per Olav Folgerø, LLE
prof. Per Jonas Nordhagen, LLE
prof. Hjalmar Torp, UiO

Forskergruppen arbejder med emner inden kunst, arkitektur og arkæologi fra Middelhavsområdet. Kronologisk spænder forskningen fra antikken over middelalderen til dagens antikkeception, med tyngdepunkt inden den tidlige middelalder i Italia og Hellas.

1. AKTIVITETER (2008)

Hjalmar Torp (UiO) har været officiel repræsentant og konsulent for kommunen i Cividale del Friuli, Nord-Italia vedrørende Italiens kandidatur til UNESCO World Heritage List: *Italia langobardorum. Centri di potere e di culto*. Torp og Kiilerich har været i Cividale i forbindelse med dette og for at studere og kommentere nye udgravninger i området.

Arrangementer:

Per Jonas Nordhagen og Per Olav Folgerø har 20. august, ved UiB, givet en kort præsentation af sin forskning for lærere og studenter fra St. Petersborg.

Kiilerich har som president for Norsk komité for bysantinske studier, arrangeret årsmøde ved UiB, 13. oktober 2008. I samarbejde med prof. Tomas Hägg, LLE blev holdt gæsteforelæsninger ved Prof. Margaret Mullett, Dublin, og ass.prof. Tassos Kaplanis, Nicosia.

Foredrag i udlandet:

P.O. Folgerø, 'The Iconography of the Cupola of the Panaghia Theotokos in Trikomo (Cyprus c. 1170) as seen in the Light of Daniel 7,10 and the Development of the Middle Byzantine System in Church Painting', *IV. International Cypriotical Congress*, Nicosia, 24 April - 3 May 2008.

B. Kiilerich: '“The Writing on the Floor”': Visual Aspects of Inscriptions in early Churches.' *Inscriptions in Liturgical Spaces*; Interdisciplinary colloquium, The Norwegian Institute in Rome, 28-30 November 2008.

B. Kiilerich: 'The Rhetoric of Materials in the Tempietto Longobardo at Cividale'. *L'VIII secolo: un secolo inquieto*. Convegno internazionale di Storia dell'arte, Cividale, 4-7 december 2008.

H. Torp: 'The early Byzantine Martyr Inscriptions in the Rotunda at Thessaloniki' *Inscriptions in Liturgical Spaces*; Interdisciplinary colloquium, The Norwegian Institute in Rome, 28-30 November 2008.

2. PUBLIKATIONER 2007-2008

P.O. Folgerø, 'The Analepsis and the Conception of the Logos. Some Remarks on the Ascension/the Vision of Daniel on the Triumphal Arch of S. Stefano di Soletto', *Bolletino di Badia greca di Grottaferrata* III.ser., vol. 4, 2007.

B. Kiilerich, 'Det klassiske og reklamen', *Klassisk Forum* 2007:1, 37-44.

B. Kiilerich, 'From Greek Original to Modern Pastiche: the Reformulation of the Classical Statue in Contemporary Art', *ActaArchaeolArtHist* XX, n.s. 6, Rome 2007, 241-265.

B. Kiilerich, *Græsk skulptur fra dædalisk til hellenistisk*, København Gyldendal, København 2007, 8. ed.

B. Kiilerich, 'Self-Portraiture in Contemporary Italian Art: Giulio Paolini and Carlo Maria Mariani', *Festschrift A.C. Quintavalle*, A. Calzona, e.a., eds. 2007, 605-612.

B. Kiilerich, 'Picturing Ideal Beauty: The Saints in the Rotunda at Thessaloniki', *Antiquité tardive* 15, 2007, [2008] 321-336.

B. Kiilerich, 'Parthenon: tempel, kirke, moske, monument', *Klassisk Forum* 2008:1, 38-49.

P.J. Nordhagen, 'Was there a Carolingian 'Renovatio' style in Painting? Journey through a bleak historiographical Landscape,' *ActaArchaeolArtHist* XX, 2007, 193-210.

H. Torp, 'The laura of Apa Apollo at Bawit. Considerations on the founder's monastic ideals and the South Church', *Arte medievale* n.s., anno 5, 2006 [2007], 2, 9-46.

PUBLIKATIONER 2009-

B. Kiilerich, 'Antikreception – gamle statuer i nye værker', i M. Skoie & G. Vestrheim, ed. *Antikkresepjon*, Universitetsforlaget Oslo 2009 (i trykken).

B. Kiilerich, 'Art and Taste in Late Antiquity', *Arte Medievale* 2007:2 (Roma ca 2009).

B. Kiilerich, 'From Temple to Church: The Redefinition of the Sacred Landscape on the Acropolis', in S. Brink - S. W. Nordeide, eds., *The Sacralisation of Landscape*, Leiden: Brill, 2009/10.

B. Kiilerich, 'Private Portraits in Late Antiquity: Observing the Model', in Papers from the conference *La scultura romana in Asia Minore*, *Journal of Roman Archaeology*, supplement 2009?.

B. Kiilerich, 'The Aesthetics of Marble and Coloured Stone', in L. James, ed. (Volume on *Byzantine Aesthetics* to be published by Ashgate, London).

B. Kiilerich, 'The Mosaic of the Female Musicians from Mariamin', *ActaArchaeolArtHist* XXII.

B. Kiilerich, 'The Rhetoric of Materials in the Tempietto Longobardo at Cividale', in V. Pace, ed., *L'VIII secolo: un secolo inquieto*.

B. Kiilerich, 'The Writing on the Floor: Visual Aspects of Inscriptions in early Pavements', *ActaArchaeolArtHist* XXIV ca 2010.

P.J. Nordhagen og P.O. Folgerø, *Byzantine Iconography: The First Phase. Levels of Meaning in the Paintings on the Triumphal Arch in Sa. Maria Antiqua in Rome*, (under udgivelse?).

H. Torp: 'The early Byzantine Martyr Inscriptions in the Rotunda at Thessaloniki' *Inscriptions in Liturgical Spaces*, *ActaArchaeolArtHist* XXIV ca 2010.

H. Torp, *La Rotonde palatiale à Thessalonique* (under udarbejdelse)

PLANLAGTE AKTIVITETER i 2009

Kiilerich er inviteret til at deltage med foredrag på 'The Modernity of Ancient Sculpture', an international colloquium, arr. af Charles Martindale og Elizabeth Pettejohn, University of Bristol, 25-26 juli 2009.

Folgerø har planer om et internationalt seminar i Bergen i oktober 2009 om kunsthistoriografi, med fokus på russiske forskere inden mediterranean kunst.

BK, 12 jan 2009

LaMoRe

Members:

Current core members of the research group:

- [Koenraad De Smedt](#), group leader (professor, UIB LLE and researcher, Unifob AKSIS)
- [Gisle Andersen](#) (associate professor, NHH and researcher, Unifob AKSIS)
- [Helge Dyvik](#) (professor, UIB LLE)
- [Nazareth Amlesom Kifle](#) (PhD student, UIB LLE)
- [Gunn Inger Lyse](#) (PhD student, UIB LLE and junior researcher, Unifob AKSIS)
- [Paul Meurer](#) (researcher, Unifob AKSIS)
- [Victoria Rosén](#) (researcher, Unifob Aksis and associate professor, UIB LLE)
- Till Christopher Lech (PhD student, UIB and [Comperio](#))
- [Eli Hagen](#) (research director, Unifob AKSIS)

Associated members (who are core members of another research group):

- [Christer Johansson](#) (professor, UIB LLE)
- [Gjert Kristoffersen](#) (professor, UIB LLE)
- [Harald Ulland](#) (associate professor, UIB IF)

Guest researchers in 2008:

- [Barbara McGillivray \(Università degli studi di Pisa\)](#)

Portfolio of current and recent cooperative research projects:

- [CLARIN](#) (2008–2010)
- [Norwegian-Vietnamese dictionary](#) (2007-2009)
- [Norwegian Newspaper Corpus](#) (2007-2009)
- [LOGON](#) (2002–2009)
- [PARGRAM](#) (ongoing)
- [TREPIL](#) (2004–2008)
- [MULTILINGUA](#) (2004–2008)

See also the [present and past projects of the language technology group at Unifob AKSIS](#).

Recent events:

Meeting CLARIN-Språkbanken

December 15–16, 2008

The aim of this meeting was to plan national preparatory work in CLARIN in 2009–2010; to plan the preparatory work with Språkbanken in 2009; to investigate possible synergy between Språkbanken and CLARIN and cooperation policy at the national, Nordic and European levels. More information at the [Norwegian CLARIN website](#).

Analyzing Linguistic Data with Statistics. Research course by Harald Baayen (University of Alberta)

November 10–11, 2008

This researcher training course is offered in cooperation with the REEL research group and the Research School in Linguistics and Philology. The target group consists of PhD students in linguistics and the language sciences who want to process quantitative language data for their research projects. More information at the [research school's website](#).

Unsupervised acquisition of verb subcategorization frames from shallow-parsed corpora. Lecture by Barbara McGillivray (University of Pisa).

April 11, 2008

Lecture in the context of a [MULTILINGUA](#) fellowship

Når det gjelder publisering, vises det til medlemmenes registreringer i Frida. Utover rapporteringen ovenfor blir det framhevet at forskergruppen brukte betydelige krefter til å skrive to søknader. XPAR ble sendt inn til NFR (FriHum), fikk ingen bevilgning i 2008 og blir trolig sendt inn i gjen i 2009. CLARA ble sendt inn til den Europeiske Kommisjonen og vi venter kontraktsforhandlinger i 2009. LaMoRe vil sende inn en infrastruktursøknad til NFR i 2009.

Rapport fra forskergruppen Tekst, diskurs og fagkommunikasjon

Kalenderåret 2008.

Gruppen ble stiftet på et stiftelsesmøte på Scandic hotell 21. januar 2008. Det ble arrangert et heldagsseminar hvor medlemmene la frem sine prosjekter. Vi laget også et tematisk kart over temaer som egnet seg for samarbeid i gruppen.

14. mars arrangerte gruppen et heldagsseminar på NHH hvor Christian Langerfeld, Kristin Rygg og Ole våge la fram sine prosjekter for gruppen.

3. april ble det dannet en lesegruppe i metafor-teori. Denne har hatt 5 møter i løpet av året.

16. juni ble det arrangert heldagsseminar på NHH hvor Trine Dahl, Marita Kristiansen og Ingrid Simonnæs presenterte sin forskning for gruppen.

5. september ble det arrangert et seminar hvor ulike tilgjengelige korpora ble demonstrert og diskutert i gruppen. Knut Hofland og Gisle Andersen stod for demonstrasjonene.

9. Oktober ble det arrangert stiftingsmøte for en lesegruppe i terminologi. Den skal drives av Johan Myking og Jan Roald.

Forskergruppen markerte Hieronymusdagen med et eget seminar på NHH med inviterte forelesere fra Wien og Manchester (se <http://www.uib.no/hff/le/Fellesmappe/Fagterm/program.html>).

24. oktober presenterte Johan Myking sin nylig avlagte doktorgrad, og 30 oktober presenterte han boken *Innsikter om innsikt*, som han er medforfatter til.

12. november arrangerte gruppen et forskerkurs i bruk av korpora i oversettelse, foreleser Adam Kilgarrieff.

Heldagsseminaret onsdag 10. oktober ble utsatt til begynnelsen av 2009.

Når det gjelder publikasjoner henviser jeg til forskergruppens hjemmeside: <http://www.uib.no/hff/le/Fellesmappe/Fagterm/publikasjoner.html>

Gruppen har planer om å søke midler i løpet av 2009, men ønsker å utarbeide gode felles prosjekter før vi sender inn søknad.

Hilsen

Øivin Andersen
Leder

Rapport fra forskergruppe for gresk og latin, 2008

Forskergruppen har bestått av to fast ansatte (Mathilde Skoie og Gjert Vestrheim), to emeriti (Tormod Eide og fra juli måned Tomas Hägg), en stipendiat (Martin Sand, fra oktober) og en lektorvikar (Matti Wiik). Leder i vårsemesteret har vært Mathilde Skoie, i høstsemesteret Gjert Vestrheim, som fortsetter.

1. Aktiviteter

Forskergruppen har holdt regelmessige work-in-progress-seminarer, der medlemmenes arbeider har vært presentert og diskutert.

I anledning Tomas Häggs avgang ble det i juni avholdt et heldagsseminar om *psogos*, dvs. nidtalen, med bidragsytere fra universitetene i Oslo, Bergen og Tromsø. Temaet for seminaret knytter seg nært til Martin Sands doktoravhandling.

2. Publikasjoner

Mathilde Skoie og Gjert Vestrheim har redigert en artikkelsamling om antikkresepsjon. Artikkelsamlingen springer ut av et tverrfaglig seminar i forskergruppens regi i Athen høsten 2007, blant bidragsyterne er foruten redaktørene også Tomas Hägg. Boken kommer på Universitetsforlaget våren 2009, under tittelen *Antikken og ettertiden*.

Tomas Hägg har redigert artikkelsamlingen *Kjetterne og kirken: fra antikken til idag* (Scandinavian Academic Press). Han arbeider nå med en større monografi om greske og romerske biografier.

Mathilde Skoie har vært medforfatter av *Humanioria: en innføring* (Universitetsforlaget)

Gjert Vestrheim er, sammen med Tor Ivar Østmoe (UiO), redaktør for et utvalg av antikke talere i norsk oversettelse, med innledninger og kommentarer. Hovedbidragsyterne er de to redaktørene, men fra forskergruppen deltar også Tormod Eide. Boken kommer på Vidarforlaget i løpet av 2009, arbeidstittel *Greske og romerske talere*.

Tormod Eide er også engasjert i oversettelsen av Aristoteles' verker til norsk, p.t. arbeider han med *Athenernes statsforfatning*.

Fullstendige publikasjonslister vil finnes på de enkeltes hjemmesider.

3. Planlagte aktiviteter

Gruppen planlegger å fullføre og videreføre ovennevnte aktiviteter, med work-in-progress-seminaret som felles møtested. For å kunne opprettholde seminarvirksomheten er gruppen avhengig av et visst reisebudsjett, i første rekke for Tomas Hägg, som er biveileder for Martin Sand og en viktig seminardeltager, i annen rekke for å kunne invitere kolleger fra andre steder til seminarvirksomheten.

Gruppen har ikke planlagt søknader til NFR eller EU. I den grad instituttet kommer til å disponere midler til slike formål, vil gruppen søke midler til sin seminarvirksomhet.

Bergen, 15. desember 2008

Gjert Vestrheim
leder forskergruppen for gresk og latin

**”Tekst, Handling og Rom (THR):
Ei tverr-fagleg tilnærming til studiar i estetikk og kultur”**

Leiar:

Professor Lars Sætre
Allmenn litteraturvitskap
Institutt for lingvistiske, litterære og estetiske studiar (LLE)
Universitetet i Bergen
Sydnesplass 7
N-5007 Bergen
55582393 ktr. – mob. 95823232
E-post: lars.saetre@lle.uib.no

THR-forskargruppa spring ut av og er tilknytt det Bergens-baserte, internasjonale og komparative prosjektet ”Text, Action and Space (TAS): An Inter-Disciplinary Approach to Aesthetic and Cultural Studies”. Forskargruppa består av TAS sin bergenske kontingent, og i tillegg nettverkstilknytte forskarar i Bergen (LLE, IF, Infomedia), i Oslo, og internasjonalt. Fleire av THR sine medlemmer er også aktive i forskarskolen Tekst, Bilde, Lyd, Rom (TBLR/Bergen).

Prosjektet og forskargruppa initierer tverr-fagleg grunnforskning i analysar av estetikk og kultur ved å fokusere på studiet av to felles fenomen i det utvalde materialet frå moderne drama, prosafiksjon og film: *performativt språk (tekstleg handlen)* og *topografisk modellering av rom*. Tekstleg handlen og rom blir studerte

- (a) som estetiske særkjenne,
- (b) som genrekonvergerande felt i moderne drama, prosafiksjon og film, og
- (c) som strategisk kulturformative og verdisetjande grunnkrefter.

THR føretekk nærlesingar av eit breitt og rikt, komparativt material av kunstverk henta frå både tidleg og sein modernitet, vurderer og tek kritisk stilling til relevante teoridanningar, og freistar på grunnlag av kunstverka sine særdrag å formulere ein teori om tekstleg handlen og rom som kan svare til performativitet og topografiar som forskingsgjenstandar – både på tvers av genrane drama, prosafiksjon og film, og i samspelet mellom desse og kulturen og tilordninga av verdier.

Tekstleg handlen og installeringa av rom blir analyserte som kulturelt formative krefter gjennom den ”ureine” evna dei har til å la genrane som dei førekjem i, konvergere med einannan. THR granskar korleis dette samspelet installerer kulturelle effektar og verdier på fire felt som samverkar med kvarandre: i omforminga av *sjølvvet*, *samfunnet*, *kunnskapen*, og *diskursiviteten sine regime*.

THR sine studiar er motiverte av faglege grunnlagsproblem. Dei er bidrag til å tilføre heilskap og retning innanfor det vide feltet som kulturstudiar dannar, og til å innarbeide ein alternativ, dynamisk metode.

Døme på forskingsfelt:

Tekstleg handlen

* Forholdet mellom performativt språk, performativitet, performativ estetikk

* Å utvikle ein teori om estetisk performativitet både med feste i kunststartane sine fellestrekk og med nyansar som tek høgde for kunststartane sine spesifikke differensar

Rom

* Forholdet mellom performativitet og topografi: Topografi og rom som dimensjonar ved tekstleg handlen

* Å relatere teoriar om rom til teoriar om performativitet

* Å gi teksthandlings- og topografi/rom-teoriane ei helling også mot teoriar om biletet, kropp, og materialitet

Tekstleg handlen, rom og kreativitet

* Rom og handlingsspråk

* Rom og tekstleg kreativitet

Konvergering, transformasjon, estetiske og kulturelle effektar

* Når rom hender: Konvergering, ureinheit, transformasjonar

* Estetisk erfaring: Spasiale og performative effektar

Tekstleg handlen, rom – og historie, det politiske, og kulturkonstruksjon

Forskargruppemedlemmer

Prof. Lars Sætre (Leiar; Allmenn litteraturvitskap)

Prof. Atle Kittang (Allmenn litteraturvitskap)

Førsteamanuensis Ingrid Nielsen (Allmenn litteraturvitskap)

Førsteamanuensis Keld Hyldig (Teatervitskap)

Postdoc-kandidat, univ.lektor, PhD Anders Kristian Strand (Allmenn litteraturvitskap)

PhD-student, dr. med., spes. psykiatri Merete Sæbø Torvanger (Allmenn litteraturvitskap)

PhD-student Anemari Neple (Allmenn litteraturvitskap)

PhD-student Anders M. Gullestad (Allmenn litteraturvitskap)

PhD-student Morten Auklend (Nordisk litteraturvitskap)

Bergen-nettverk

Prof. Asbjørn Grønstad (Medievitskap, Filmstudiar, Am. litteraturvitskap)

Førsteamanuensis Randi Koppen (Britisk litteraturvitskap)

Førsteamanuensis Željka Švrliuga (Amerikansk litteraturvitskap)

Førsteamanuensis Margareth Hagen (Italiensk litteraturvitskap)

Postdoc-kandidat, univ.lektor, Dr.art. Jorunn Svensen Gjerden (Fransk litteraturvitskap)

Oslo-nettverk

Prof. Tone Selboe (Allmenn litteraturvitskap)

Prof. Ragnhild Evang Reinton (Allmenn litteraturvitskap)

Internasjonalt nettverk

Prof. Erika Fischer-Lichte (Teatervitskap; Berlin)

Prof. J. Hillis Miller (Engelsk, Amerikansk, Allmenn litteraturvitskap; Irvine)

Prof. Angela Esterhammer (Engelsk, Amerikansk, Allmenn litteraturvitskap; Zürich)

Prof. Svend Erik Larsen (Allmenn litteraturvitskap; Aarhus)

Prof. Patrizia Lombardo (Fransk, Allmenn litteraturvitskap, filmstudiar; Genève)

Prof. Philippe Roger (CNRS/Paris-Sorbonne, l'EHESS; Paris)

Prof. II Frederik Tygstrup (Allmenn litteraturvitskap; København)

Førsteamanuensis Niels Lehmann (Teatervitskap, Dramaturgi; Aarhus)

Univ.lektor, PhD Laurent Darbellay (Fransk, Allmenn litteraturvitskap, Filmstudiar; Genève)

Aktivitetar 2008

* Gruppa hadde to hovudsamlingar innanfor TAS sine to workshops:

3th TAS Workshop, i Bergen, 23.-25. juni 2008, og

4th TAS Workshop, i Paris, 3.-5. november 2008.

* Gruppa hadde dessutan samling under

TAS/TBLR sitt forskarutdanningskurs "Litteratur – Globalisering – Fortelling".

v/ TAS-medlem Svend Erik Larsen, Bergen, 26. mars-4. april 2008.

Planlagde aktiviteter 2009:

Neste workshopar:

Bergen, 22. og 23. juni 2009

Paris, 2., 3. og 4. november 2009

Gruppen har til føremål å søkje om Små driftsmidlar; støtte til Forskarinitierte prosjekt; og nordiske/europeiske midlar (ikkje EU).

**Studiar framlagde i THR/TAS-samanheng:
(2008-produserte arbeid er avmerkte med årstalet)
(Redigering av antologi er i arbeid.)**

Gullestad, Anders M.:

”Making Raids on Human Consciousness: The Longing for Performative Action in Don DeLillo’s *Mao II*” (2008)

”Bartleby’s No, Or: How to Do Violent Things with Subtractive Non-Actions” (2008)

Kittang, Atle:

”Observation, Reflection, Imagination. Topography and Textual Action in André Breton’s Urban Prose”

”Intimacies, Labyrinths and Hallucinated Spaces: Some Comments on Spatial Forms in Literature” (2008)

Nepel, Anemari:

”Disappearance, Moves, Escapes. Constructive Strategies to Knowledge in Tor Ulven’s Prose” (2008)

”Music as Action and Space in Tor Ulven’s ‘Stone and Mirror’ (*Stein og speil*)” (2008)

Nielsen, Ingrid:

”Melancholy, Vision and Creation in W.G. Sebald’s *The Rings of Saturn*” (2008)

Strand, Anders K.:

”The River and the Margins of Language – Notes to a Reading of Book 1 of W.C. Williams’ *Paterson*” (2008)

Sætre, Lars:

”Concentration and Expansion: The Performative Shaping of Topographical Space, with a View to Ideology (Jon Fosse, Marguerite Duras)”

”Duras’s Space: *Agatha* (1981). A Problem Sketch”

”Powering Textual Action: Duras’s Space in *Véra Baxter or The Atlantic Beaches* (1980)” (2008)

Torvanger, Merete Sæbø:

”Spaced Space, Thirdness and Performativity in Sarah Kane’s *4:48 Psychosis*”

”Aesthetic Space in Psychoanalysis and Drama” (2008)

Darbellay, Laurent:

”The Power of the Body: Performance and Painting in the Filmic Space of Jarmann’s *Caravaggio* and Pasolini’s *Ricotta*” (2008)

Fischer-Lichte, Erika:

”The Transformation of Topographies: Prose Fiction and Theatre Space – On Frank Castorf’s Productions of Dostoëvsky’s Novels (in particular *The Idiot*)”

Gjerden, Jorunn Svensen:

- ”Shared Experiences of Reading. Performativity and Ethics of Reading in and through Nathalie Sarraute’s and Marcel Proust’s Literary Work”
 ”Performativity, Representation and Reader Address in Nathalie Sarraute’s *L’Usage de la parole*” (2008)
- Grønstad, Asbjørn:
 ”Performing Landscape in Recent Art Cinema” (2008)
 ”Ekphrastic Migrations: Showing Seeing in Siri Hustvedt’s *What I Loved*” (2008)
- Hagen, Margareth:
 ”Practicing Space in Italo Calvino’s *Cosmicomics*”
- Hillis Miller, J.:
 ”Performativity as Performance – Performativity as Speech Act. The use of performativity theory and the stakes in performativity studies: The case of George Eliot’s *Daniel Deronda* (1876)”
- Koppen, Randi:
 ”Performing Modernity: Fashion and the Metropolitan Condition”
 ”Fashion and Metropolitan Spaces” (2008)
- Larsen, Svend Erik:
 ”Place, Space, Scapes”
 ”Performance in the Text and the Text as Performance. On Dinesen/Blixen: ’Negroes and Verse’ (from *Out of Africa*), and Franz Kafka: ’Ein Hungerkünstler’”
 ”Missing (In) Action. On *The Merchant of Venice*” (2008)
- Lombardo, Patrizia:
 ”Action, Space and Emotion in Film”
 ”Can Cinema Help us to Think about Theory? Space and performance in *Gangs of New York*”
 ”Action and Emotions and the Dynamics of External and Inner Space (literature and film)” (2008)
 ”Cultural Shifts: Literature and Commitment in the 1960’s and the 1970’s (Sartre, Barthes, Williams, Gramsci)” (2008)
- Reinton, Ragnhild Evang:
 ”Walter Benjamin: Representation and Construction of Experience”
 ”Georges Perec and the (...) of Memory” (2008)
 ”On Walter Benjamin’s *Berliner Kindheit um Neunzehnhundert* and the Politics of Literature” (2008)
- Roger, Philippe:
 ”Cultural Constructions in Time and Space: The Case of French Anti-Americanism” (2008)
- Selboe, Tone:
 ”Spatial Strategies in August Strindberg’s *Ensam* (’Alone’)”
 ”Some Notes on Domestic Modernism” (2008)
 ”Home and City in Dickens’s *Great Expectations* and Flaubert’s *L’éducation sentimentale*” (2008)
- Tygstrup, Frederik:
 ”Topographical Modelling: Between Representation and Construction”

Research in Empirical and Experimental Linguistics (REEL)

Leder: Christer Johansson

1. Aktiviteter i forskergruppens regi

A) Presentation vid AU-KBC Research Center, Madras Institute of Technology, Chennai, India. International Workshop on Referential Entity Resolution, 15--17, januari. Invited speaker.

B) Deltagelse med presentation vid AACL (American Association for Corpus Linguistics) Provo, Utah, tillsammans med Gard Jensen (IF) som också är medlem av REEL. Mars 2008. <http://corpus.byu.edu/aac12008/>

C) Accepterad artikel vid 22nd International Conference on Computational Linguistics; Proceedings of the 3rd Textgraphs workshop on Graph-based Algorithms for Natural Language Processing, 24e august, 2008. Manchester, UK. Semantic Structure from Correspondence Analysis. Barbara McGillivray, Christer Johansson and Daniel Apollon, pp. 49--52

D) Workshop on Anaphora Resolution, Marsteinen, sista dagarna i augusti (29-31) 2008.

2. publikasjoner med forbindelseslinjer til forskergruppens aktiviteter

Proceedings från WAR II ges ut på NEALT (North European Association for Language Technology), ed. Christer Johansson. i tryck. publiceras också elektroniskt.

Bidrag från REEL:

Improving an Anaphora Resolution System for Norwegian: Christer Johansson and Anders Nøklestad (pp. 27--30)

Animacy and Canonical Word order -- Evidence from Human Processing of Anaphora: Espen Larsen & Christer Johansson (pp. 55--62)

Named Entity Recognition Using the Web: Audun Rømcke and Christer Johansson (pp. 83-- 90)

3. planlagte aktiviteter i 2009

a) Deltagelse vid CLIN (Computational Linguistics in the Netherlands), Groningen. 23e -- 24e januar.

b) Deltagelse vid EAACL 2009 GEMS : GEometrical Models of Natural Language Semantics

Artikel med Barbara McGillivray (pending review) <http://art.uniroma2.it/gems/>

c) Language Technology and Resources for Cultural Heritage (reviewer, med i programkommiteen) <http://ilk.uvt.nl/latech09/cfp.html>

d) Nodalida 2009, 14--16 Maj (Reviewer, deltar med presentation) <http://beta.visl.sdu.dk/nodalida2009/>

e) International Cognitive Linguistics Conference 11 reviewer, og deltar om acceptert bidrag) <http://linguistics.berkeley.edu/~iclc/index.php/iclc/11>

f) Deltagelse i DAARC 2009, Goa, India. Nov. 5-6. (medlem i programkommiteen, kommer att ha en presentation) <http://www.au-kbc.org/daarc2009/>

Forskergruppen Arkitektur- og byforskning - leder Siri Skjold Lexau

Forskergruppen ble etablert høsten 2008, og er organisert som et nettverk mellom ansatte ved instituttet og forskerkolleger ved andre universiteter, museer og den offentlige forvaltningen i Norge og Norden, dessuten foreløpig Russland og Tyrkia.

28.11.08 ble heldagsseminaret "Arkitektur og vern - modernismens arkitektur og byutvikling" avviklet med Mari Lending, Arkitektur- og designhøgskolen i Oslo, som hovedinnleder: *M. J. Monrad og glassets «phantastiske og feeagtige Pragt». Norsk modernisme relokalisert.* Seminaret samlet deltakere fra hele Norge.

Høsten 2009 planlegger forskergruppen en konferanse med innledere fra Statsuniversitetet i St. Petersburg og Universitetet i Oslo. Hovedfokus vil være todelt: bysantinsk forskning og forskning på 1800-tallets byplanlegging og framveksten av storbyenes borgerskap.

Det planlegges løpende seminarer og aktiviteter knyttet til forskning på lokal arkitektur og byutvikling fra nyere tid, samt populærvitenskapelige aktiviteter i samarbeid med Fortidsminneforeningen i Bergen, som byvandring og "Antikvarisk salong".